

Základní škola a Mateřská škola Jana Ámose Komenského

696 47 Žeravice 37 okres Hodonín příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro školní družinu

Obsah:

1. Identifikační údaje	3
2. Charakteristika ŠD	4
3. Cíle ŠD	6
4. Klíčové kompetence	7
5. Vzdělávací a výchovné oblasti	9
6. Metody a formy práce	11
7. Obsah vzdělávání	13

Identifikační údaje

Název školy: Základní škola a mateřská škola Jana Ámose Komenského Žeravice

Adresa školy: Žeravice 37, 696 47 Žeravice

Adresa ŠD: Žeravice 37, 696 47 Žeravice

IČ: 70993611

Telefon: 518 626 031 - ředitelka školy

733 330 353 - školní družina

E-mail: zs-zeravice@seznam.cz

Internetové stránky: www.zs-zeravice@seznam.cz

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Obec Žeravice

Jméno ředitelky: Mgr. Andrea Chludilová

Jméno vychovatelky: **Andrea Kučková**

Platnost dokumentu: od 1. září 2017

Podpis ředitele:

Razítko školy:

Charakteristika ŠD

Činnost školní družiny se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění a vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění. Zájmové vzdělávání ve školní družině poskytujeme pouze žákům naší školy. Kapacita školní družiny je 30 žáků. Školní družina tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Jejím hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a relaxace žáků.

Obecná charakteristika

Naše školní družina (dále jen ŠD) je umístěna v prvním patře budovy základní školy. ŠD disponuje jedním oddělením. K zájmové činnosti ŠD je využíván školní dvůr a školní hřiště s umělým povrchem.

Materiální vybavení

Prostory ŠD mají sociální zařízení v prvním patře budovy školy. Herna je čisté, vzdušné s odpovídajícím osvětlením, každodenně udržovaná. Je vybavena kobercem pro odpočinkovou činnost, ostatní plocha je pokryta PVC. Nábytek je vyhovující, čistý a hygienicky dobře udržovaný. K vybavení ŠD patří také hry, sportovní náčiní, dětské časopisy a knihy. Výzdoba prostorů je mobilní, podílí se na ní nejen vychovatelka, ale také žáci ŠD.

Personální zajištění

Pedagogické působení zajišťují plně kvalifikovaná vychovatelka se specializací na tělovýchovné aktivity, výtvarnou a pracovní činnost. Vychovatelka se dle možností zúčastňuje akreditovaných kurzů dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Provoz ŠD:

PO - PÁ 11.10 – 15.00

Ekonomické zajištění

Úplata za zájmové vzdělávání je stanovena po dohodě se zřizovatelem (ustanovení § 123 zákona č. 561/2004 Sb., ukládá školám možnost poskytovat školské služby za úplatu, do této kategorie patří i pobyt dětí ve ŠD tzv. družinové. Úplatu hradí rodiče ve stanovených termínech.

Přihlašování žáků

Žáky do ŠD k pravidelné docházce přihlašují rodiče na začátku školního roku. Na přihlášce uvedou čas a způsob odchodu ze ŠD. Jiný odchod je možný jen na základě písemné žádosti rodičů.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se zájmové vzdělávání uskutečňuje:

- Vhodná struktura režimu žáků ve ŠD s dostatkem relaxace a efektivního pohybu dané režimem družiny a skladbou zaměstnání.
- Vhodný stravovací a pitný režim.
- Zdravé prostředí užívaných prostorů.
- Ochrana žáků před úrazy.
- Dostupnost prostředků první pomoci, praktická dovednost vychovatelky poskytnout první pomoc.
- Proškolení žáků o bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a činnosti prováděných ve ŠD.

Bezpečnost ve všech prostorách využívaných ŠD je zajištěna školním řádem, vnitřním řádem ŠD, nebo pokyny pedagogického pracovníka. Na začátku školního roku vychovatelka seznámí žáky i rodiče s vnitřním řádem školní družiny a společně s dětmi si určí pravidla soužití ve školní družině. Školní družina zajistí bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální.

Zabezpečuje psychosociální podmínky:

- Klidné prostředí a příznivé sociální klima.
- Respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům.
- Věková přiměřenost a motivující hodnocení.
- Ochrana žáků před násilím, šikanou.
- Vytváření podmínek pro spoluúčast žáků na životě ŠD.
- Včasná informace žáků a rodičů o činnosti ŠD.

Práva a povinnosti žáků ve školní družině:

- Užívat spontánně celé prostředí při dodržení smluvených pravidel.
- Vybrat si jestli se zúčastní vychovatelkou nabízených aktivit.
- Nerušit svým jednáním ostatní, pokud volí jinou činnost.
- Podílet se na plánování a vytváření programu.
- Podílet se na rozhodování o společných záležitostech.
- Vyjadřovat svůj názor, naslouchat jiným, hledat společná řešení.
- Podílet se nevytváření a respektování společných pravidel soužití.

Cíle školní družiny

Cíle vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy, navazují na cíle stanovené ŠVP.

- Umožňuje, aby vychovatelka s dětmi plánovala a realizovala činnosti, které děti zaujmou, naplňují jejich přání a potřeby.
- Děti se podílejí na tvorbě programu svého oddělení.
- Rozvrh činností je sestaven tak, aby vyhovoval požadavkům duševní hygieny = střídání klidných a pohybově náročných činností, práce a odpočinku, organizovaných a spontánních činností.

Další cíle zaměřeny na:

- Rozvoj osobnosti člověka.
- Získání všeobecného přehledu (v návaznosti na učivo 1. stupně).
- Pochopení a uplatňování zásad demokracie (každý má svá práva, ale i povinnosti).
- Utváření vědomí národní a státní příslušnosti, ale i respektu k jiné etnické, kulturní a náboženské skupině.
- Získání a uplatňování znalostí o životním prostředí, jeho ochrana.
- Dodržování bezpečnosti a ochrana zdraví.

Rozvíjíme klíčové kompetence

Čísla 1 – 6 označují, které kompetence jsou danou aktivitou rozvíjeny, nebo posilovány – tedy jakých sdružených cílů chceme danou činnost dosahovat.

1. Kompetence k učení

Dítě

- se učí s chutí, započatou práci dokončí,
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi,
- umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů,
- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby,
- získané poznatky dává do souvislosti,
- zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů

Dítě

- si všímá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací (komunikativní kruh),
- problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách,
- hledá různé způsoby řešení problémů,
- ověřuje prakticky správné řešení problémů,
- chápe, že vyhýbání se problémů nevede k cíli,
- rozlišuje správná a chybná řešení,
- uznává svoji chybu,
- je kreativní,
- dovede se přizpůsobit změnám-je flexibilní,
- svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí.

3. Komunikativní kompetence

Dítě

- ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje,
- vhodně formulovanými větami,
- umí vyjádřit vlastní názor,
- komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými,
- zapojuje se do diskuse,
- umí řešit konflikty,
- dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí,
- nezapomíná, že ke správné komunikaci přísluší naslouchat druhým,
- dramatizuje pohádky, vypráví příběhy.

4. Sociální a interpersonální kompetence

Dítě

- se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit,
- k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně,
- samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky,
- projevuje citlivost a ohleduplnost,
- rozpozná vhodné a nevhodné chování,
- ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit-přijmout kompromis,
- respektuje dohodnutá pravidla,
- respektuje jiné,
- je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi,
- je solidární.

5. Občanské kompetence

Dítě

- si uvědomuje svá práva i práva druhých,
- vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit,
- chová se zodpovědně,
- dbá na osobní zdraví své i druhých,
- respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí, které je formováno tradičními, aktuálními i očekávanými hodnotami národa.

6. Kompetence k trávení volného času

Dítě

- umí účelně trávit volný čas,
- orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití,
- si vybrat zájmovou činnost podle svých dispozic,
- rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech,
- rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzace stresových situací,
- umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času,
- uplatní zásady bezpečnosti při všech činnostech.

Vzdělávací a výchovné oblasti

1) Místo, kde žijeme

- Domov: okruh rodiny a jejich členů, organizace života rodiny, zdravé prostředí v rodině, posílení vztahu v rodině, spolupráce s rodinou.
- Škola: vstup do školy, bezpečná cesta do školy – dopravní výchova, vytvoření kladného vztahu ke škole.
- Obec, kde žijeme: důležitá místa ve městě a jeho okolí.
- Naše vlast: státní svátky a významné dny naší republiky, významná města a místa v ČR.

2) Lidé kolem nás

- Soužití v rodině, v kolektivu třídy, družiny.
- Základní komunikace mezi lidmi, pravidla slušného chování, jiná kultura.
- Principy demokracie.
- Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dětí.
- Základy společenského chování.

3) Lidé a čas

- Správný režim dne při docházce do školy a školní družiny.
- Využití volného času.
- Rozdělení ročních období do zájmových aktivit.
- Lidové zvyky a obyčeje.
- Prevence sociálně – patologických jevů.
- Minulost a současnost

4) Rozmanitosti přírody

- Práce s přírodním materiálem.
- Výchova k ekologii.
- Roční období.

5) Člověk a jeho zdraví

- Základy první pomoci.
- Používání důležitých telefonních čísel.
- Prevence sociálně – patologických jevů.
- Zásady správného stravování.
- Ochrana zdraví.
- Hygiena.

Metody a formy práce

Program školní družiny

Umožňuje, aby vychovatelka s dětmi plánovala a realizovala činnosti, které děti zaujmou, naplňují jejich potřeby a přání. Děti se podílejí na tvorbě programu svého oddělení. Při každodenní práci máme na zřeteli cíle stanovené rámcovým vzdělávacím programem. Rozvrh činnosti je sestaven tak, aby vyhovoval požadavkům duševní hygieny = střídání klidných a pohybově náročných činností, práce a odpočinku, organizovaných a spontánních činností.

Metody a formy práce

- Pravidelné činnosti.
- Příležitostné akce.
- Spontánní aktivity.
- Odpočinkové činnosti.
- Příprava na vyučování.

Pravidelné činnosti

- Pobyt venku, odpočinková a rekreační činnost.
- Hygienické návyky a stolování.
- Skupinová práce, soutěže a kvízy.
- Zájmové útvary – výtvarný a pracovní kroužek.
- Četba, dramatizace.
- Využívání všech prostor ŠD – hřiště, zahrada ŠD, volné třídy v budově ŠD.
- Rozhovory – předcházení úrazům, první pomoc, šikana, bezpečnost před každou činností, akcí.

Příležitostné činnosti

- Rozhovory – o chování na veřejnosti, v kulturních zařízeních, v dopravních prostředcích, prevence drogové závislosti, kriminalita dětí a šikana.
- Sportovní soutěže.
- Dopravní soutěž, přírodovědná soutěž, kvízy.
- Lehkoatletické závody.

- Činnosti tematické – podle ročních období, svátků, současného dění ve společnosti u nás, ve světě, v našem městě, škole.

Spontánní činnosti

- Klidové činnosti po obědě.
- Po organizovaných činnostech při pobytu venku následuje možnost spontánních her.
- Činnost ranních a koncových družin.
- Vychovatelka zajišťuje nejen bezpečnost, ale také navozuje, podněcuje, motivuje některé vlastní aktivity dětí a řeší každodenní konfliktní situace.

Odpočinkové činnosti

- Chápeme ve smyslu klidových činností, ale i jako aktivní odpočinek – rekreační činnosti.
- Četba, dramatizace, hry, společenské hry, hry se stavebnicemi, autíčky, panenkami, hry s dětskými kartami, kvartety. P

Příprava na vyučování

- Didaktické hry.
- Práce s literaturou, encyklopediemi, multimediální výchova.
- Sebevzdělávací činnost – kvízy, rébusy, osmisměrky, hlavolamy, kvízy pro děti.

Obsah vzdělávání

Tematický okruh	I. MÍSTO, KDE ŽIJEME	Číslo rozvíjené kompetence
-----------------	----------------------	----------------------------

1. Náš domov

<u>U nás doma</u>	a) Vyprávíme si o životě naší rodiny.	3, 4, 5
	b) Kreslíme a malujeme, jak trávíme s rodiči náš společný volný čas.	4, 6
	c) Ptáme se, co kdo dělá v našich rodinách – kresba, malba, koláž.	3, 6
	d) Sdělujeme, jak jsme strávili víkend, prázdniny	3, 4
<u>Náš dům</u>	a) Popisujeme domy (byty), v nichž bydlíme, a jejich zařízení.	2, 3, 4
	b) Stavíme náš dům ze stavebnicových dílů.	2, 3, 5
	c) Stavíme si ideální dům, v němž bychom chtěli v budoucnosti bydlet.	2, 4, 5
	d) Zařizujeme si náš pokoj – nábytek a další vybavení vystřihujeme z barevných papírů, sestavujeme různé varianty a celek dokreslujeme.	2, 3, 4, 6

2. Škola

<u>Naše škola</u>	a) Zjišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje.	1, 3
	b) Navštěvujeme školní jídelnu. Už víme, jak se	

připravuje oběd pro školní jídelnu. 1, 6

c) Projektujeme ideální třídu, která by se nám líbila a do níž bychom rádi chodili, a návrhy výtvarně zpracujeme. 1, 6

d) Podílíme se na výzdobě školní družiny a školy 3, 6

Cesta do školy

a) Povídáme si o cestě do školy a domů. Ptáme se na bezpečnost cesty každého z nás do školy. 1, 2, 4

b) Zajímáme se o dopravní značky v našem okolí – procházím ulicemi, určujeme značky a jejich význam (o čem nás informují, co nám nařizují, co nám dovolují...), 1, 2, 6

c) Hledáme smysl dopravního značení, např. přechodů na ulicích, semaforů na křižovatkách apod. Sledujeme dodržování pravidel silničního provozu na těchto místech a uvědomujeme si příčiny dopravních nehod. 1, 3, 5

d) Soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů. 1, 5, 6

e) Vyrábíme si dopravní značky. 2, 5

f) Hodnotíme chování lidí v dopravních prostředcích 2, 3, 5

g) Hrajeme hry s dopravní tematikou 1, 2, 6

h) Zpíváme o dopravních prostředcích, skládáme básně

Čím jezdíme a čím můžeme jezdit

- a) Plánujeme nejkratší cestu ze školy a autobusového nádraží, popisujeme cestu 1, 3
- b) Výtvarně znázorňujeme různé hromadné dopravní prostředky 1, 3
- c) Hrajeme si na přepravu vlakem, autobusem, metrem, tramvají, jsme v roli cestujícího dítěte, dospělého, revizora atd. 1, 2, 5
- d) Tvoříme dopravní prostředky z různých materiálů 2, 6

Chodec, cyklista

- a) Vyrábíme „dopravní pexesa“ s tématem pozemní, vodní, letecké dopravy. 2, 3, 4
- b) Odhalujeme nástrahy na cestách pro chodce a cyklisty (cesta po silnici v místě, kde chybí chodník, apod.). 3, 4, 5
- c) Upevňujeme si znalosti pravidel o bezpečnosti. 2, 3, 4
- d) Zjišťujeme, co nesmí chybět na našem kole. 1, 6
- e) Soutěžíme ve znalostech z dopravní výchovy. 1, 2, 6

Naše družina

- a) Seznamujeme děti s vnitřním řádem ŠD, organizací a provozem ŠD 1, 2, 4, 5
- b) Seznamujeme se s pravidly bezpečnosti při všech činnostech ve ŠD a dbáme na jejich dodržování 1, 2, 4, 5

3. Naše obec, naše město

Obec, v níž žijeme

- a) Kreslíme a malujeme, kam rádi chodíme,
kde je nám dobře (přírodní zákoutí, hřiště,
knihovna...). 1, 2, 5, 6
- b) Společně výtvarně zobrazujeme naše
městečko – někdo maluje domy, jiný stromy, další sochy...
Vše potom vystřiháváme a sestavíme kolektivní
výtvarné dílo. 1, 3, 4
- c) Stavíme krajinu z písku, kamínků, větviček apod.
(např. hrad a okolí, hory, město s dálnicí, vesnici a
pole...). 2, 3, 5
- d) Stavíme naši obec ze stavebnic 2, 4, 5
- e) Hledáme informace v knize „Městečko Žeravice“ 1, 3, 5
- f) Povídáme si o významných osobnostech našeho
městečka 3, 5
- g) Vymýšlíme, jak by mohlo vypadat naše městečko 1, 2, 4
- h) Kreslíme mapu místa, kam chodíme na procházku 2, 5, 6
- ch) Hrajeme si na průvodce naším městečkem,
popisujeme a ukazujeme, kudy se hosté dostanou
k obecnímu úřadu, poště, škole... 1, 2, 3, 4, 5
- i) Povídáme si o institucích v našem městě 3, 5
- j) Hovoříme o okolních obcích, z nichž dojíždějí naši žáci 3, 5
- k) Kreslíme znak městečka, okolních obcí 1, 5, 6

Jak žijeme

- a) Povídáme si o tom, kde v našem městečku/vesnici pracují a co dělají hasiči, knihovnice, zemědělci, prodavači, řidiči, truhláři, zedníci, atd. 1, 2, 6
- b) Kreslíme, čím bychom chtěli být. 1, 3
- c) Hledáme zdůvodnění, proč jsme si vybrali nakreslené povolání, a důvody zapisujeme a porovnáváme je. Zjišťujeme, co musíme umět pro výkon dané profese. 1, 4, 5

Ztráty a nálezy

- a) Představujeme si, jak bychom se zachovali, kdybychom se ztratili – přehráváme si scénky. 1, 2, 3
- b) Zamýšlíme se, co bychom učinili, kdybychom našli malého kamaráda, který se ztratil. 2, 3, 5
- c) Předcházíme nepříjemné situaci, že bychom zabloudili nebo se ztratili. 5, 6
- d) Hrajeme si na Ztráty a nálezy (našli/ztratili jsme peněženku, doklady, klíče atd.). 1, 3, 5

Knihy - knihovna

- a) Besedujeme o naší nejoblíbenější knize, povídáme si o ilustraci, které ji doplňují. 3, 5
- b) Diskutujeme o hrdinech, o nichž rádi čteme, seznamujeme ostatní s naší domácí knihovničkou. 1, 3, 6

- c) Z různých materiálů tvoříme postavičky
z pohádek, které jsme si oblíbili. 1, 2, 6
- d) Vyrábíme obal na knihu a obalujeme ji. Tvoříme
záložku do knihy. 1, 6
- e) Vymýšlíme krátké příběhy s ilustracemi. 1, 3, 5
- f) Hrajme loutkové divadlo pro kamarády. 1, 3, 4
- g) Navštěvujeme obecní knihovnu
- h) Čteme si pohádkové knížky. 1, 3, 6
- ch) Hrajeme loutkové divadlo, vyrábíme papírové
loutky, kreslíme a malujeme jednotlivé postavy a
děje z pohádek, které nás zaujaly. 1 - 6

4. Za humny

Jsem Čech, vím, kde žiji

- a) Cestuji prstem po městě, „navštěvujeme“
známá místa, kde někteří z nás již byli, a
vyprávíme o jejich zvláštностech. 1, 3, 6
- b) Odpovídáme v anketě Chytrá hlavička
(kde a kdy bych chtěl žít a proč, kam bych se
chtěl podívat ...). 1, 5
- c) Stavíme krajinu z písku, kamínků, větviček 2, 3, 5

Cestou necestou

- a) Seznamujeme se s mapovými značkami,
učíme se je poznávat 1, 2, 3

- b) Soutěžíme ve vyhledávání značek na libovolných mapách a kreslíme je 2, 6
- c) Učíme se určovat světové strany, používáme k tomu různé postupy 2, 6

Cestovní abeceda

- a) Soutěžíme, kdo zná více slov od určitých písmen (jméno města, hradu, rostlin, zvířete...) 1, 2

5.Tradice našeho městečka, obce

Jak bylo dříve, naše historie

- a) Čteme si, poslouchám pověsti našeho regionu 1, 3
- b) Besedujeme o historii našeho městečka 1, 3
- c) Ilustrujeme přečtené pohádky nebo pověsti 1, 6
- d) Vyprávíme si o tradičních krojovaných hodech 3, 5

Naše vlast

- a) Čteme si, poslouchám pověsti naší vlasti 1, 3, 5
- b) Besedujeme o naší historii 1, 3, 5
- c) Prezident, symboly ČR 1, 3, 5
- d) Posloucháme a zpíváme hymnu 1, 3, 5

1. Rodina

Vizitka naší rodiny

- a) Povídáme si o tom, co očekáváme od rodičů –
a co oni od nás. 3, 4
- b) Představujeme si povolání našich rodičů,
pantomimicky je předvádíme a kreslíme. 3, 4

Do rodiny patří také babička a dědeček

- a) Povídáme si o našich prarodičích. 3, 4
- b) Zjišťujeme, kdy mají naše prarodiče jmeniny
a narozeniny – připravujeme jim přáníčka. 3, 4, 6
- c) Představujeme si povolání našich prarodičů,
hrajeme si na zaměstnání (řemesla), předvádíme
je v malých scénkách. 3, 4
- d) Čteme z knížek, v nichž se vypráví o životě
prarodičů, hledáme písničky s tímto tématem a
zpíváme je, ptáme se, kde a jak žijí naše babičky a
dědečkové 2, 6
- e) Představujeme povolání našich prarodičů,
hrajeme si na zaměstnání (řemesla), předvádíme je 3, 4

Naše sestřenice, bratrance, tety a strýcové

- a) Povídáme si o naší širší rodině. 3, 4
- b) Vzpomínám na větší setkání našich příbuzných, vyprávíme historky z tohoto rodinného srazu. 3, 4, 6
- c) Jak se nazývají příbuzní naší rodiny (kdo je bratranec, sestřenice, švagr, strýc). 3, 4, 6

2. Kamarádi

Mí kamarádi

- a) Sestavujeme pravidla soužití ve ŠD, žebříček hodnot. 2, 4, 5
- b) Hrajeme scénky na téma Čím si kamarádi dělají radost. 3, 6
- c) Hrajeme si na malíře a malujeme portrét kamaráda. 1, 3, 4
- d) Kreslíme portréty našich vrstevníků a vysvětlujeme, proč jsou našimi kamarády. 3, 4
- e) Při hře zjišťujeme, jak se známe (poznáme kamaráda po hlase nebo po hmatu, máme-li zavřené oči). 1, 3, 5
- f) Povídáme si o rozdílu mezi slovy kamaráda, přítel a spolužák. 1, 3, 4
- g) Vyprávíme ostatním o našem nejlepším kamarádovi a o dobrých vlastnostech, kterých si

vážíme na lidech.	2, 4
h) Učíme se na výkonech a chování každého spolužáka najít něco pěkného, za co ho pochválíme (na každém spolužákovi něco oceníme, něčím je zajímavý).	1 – 6
ch) Vytváříme kladný vztah ke spolužákům, pozitivní klima v oddělení, nasloucháme si	3, 4

Učíme se toleranci a pořádku

a) Hledáme v okolí věci, které můžeme pochválit a ocenit. Hrajeme si hru Optimisté a pesimisté.	2, 3, 4, 5
b) Kriticky hodnotíme naši třídu a společně se domluvíme, čím můžeme vylepšit její vzhled.	2, 6
c) Hrajeme si na „malého pomocníka“ – hledáme, kde mohou žáci našeho věku pomáhat, besedujeme o tom, proč máme/nemáme kladný vztah ke spolužákům, k dospělým, ke společenským hodnotám.	2, 4, 6
d) Přemýšlíme o vandalismu, opravujeme poškozené hry, uklízíme si školní tašky, věnujeme se sebeobslužné práci.	2, 5, 6

Nejsme všichni stejní, cvičíme naše smysly

a) Uvědomujeme si, v čem a jak jsou znevýhodněni někteří lidé (psychicky i tělesně).	3, 5
--	------

- b) Zkoušíme se dorozumět jen odezíráním, abychom se vcítili do situace neslyšících lidí. 4, 5
- c) Představujeme si pocity nevidomých lidí (máme zavázané oči a ostatní nás „navigují“, kudy máme jít, se zavázanýma očima hledáme, odkud se ozývá zvuk). 3, 4, 5
- d) Ve dvojici zkoušíme role nevidomého a jeho průvodce. 1, 6
- e) Zkoušíme malovat nohama, jak to umí dělat někteří tělesně postižení lidé. 4, 6
- f) Cvičíme hmat (poslepu určujeme předměty, které jsme předtím vložili do krabice). 2, 3, 4
- g) Orientujeme se v prostoru – zkoušíme dojít poslepu k cíli. 2, 4, 5
- h) Poznáváme zvláštnosti lidí kolem nás – handicapovaní a respektujeme jejich potřeby 3, 4, 5

Všude žijí lidé

- a) Čteme si pohádky z různých světadílů, ilustrujeme pohádkové příběhy z dalekých krajů. 3, 6
- b) Snažíme se pochopit, v čem se národy liší, v čem jsou jejich obyvatelé jiní než my. 1, 3
- c) Povídáme si o národních jídlech typických pro určité země, určujeme, odkud k nám asi bylo dovezeno exotické ovoce. 1, 2, 6

3. Svátky a oslavy

Každý den má někdo svátek

- a) Seznamujeme se se jmény v kalendáři, vyrábíme přání pro oslavence. 1, 4, 5, 6
- b) Přemýšlíme, jak bychom jim nejlépe poblahopřáli při různých příležitostech. 1, 3, 4

Náš karneval

- a) Tvoříme pozvánky a plakáty. 2 - 6
- b) Vyrábíme masky a doplňky k nim. 2, 4
- c) Učíme se tanečky na karnevalovou oslavu. 1, 6
- d) Bavíme se na karnevalu. 6
- e) Po karnevalu vystavujeme masky, které měly největší úspěch. 1, 6
- f) Kreslíme, co se nám na karnevalu líbilo. 3, 4
- g) Hodnotíme náš karneval 3

Čas adventní

- a) Vnímáme začínající atmosféru Vánoc, čteme si v knížkách o Vánocích, vyprávíme si o smyslu adventní doby. 2, 3
- b) Připravujeme adventní kalendář. 2, 6
- c) Společně vyrábíme adventní věnec, vyprávíme si rodinné vánoční příběhy. 3, 4, 5

d) Vyrábíme Mikuláše, čerty, anděly.	3, 4
e) Pořádáme mikulášskou besídku.	3, 6
f) Vyrábíme PF pro uživatele DPS a bývalé zaměstnance	2, 6

Kouzelný čas Vánoc

a) Vyprávíme si o vánočních zvycích, které se zachovaly dodnes, zvláště o těch, které dodržujeme v naší rodině.	1, 3
b) Vyrábíme vánoční ozdoby z papíru, šišek, ořechových skořápek a jiných přírodnin.	1, 2, 6
c) Naši třídu si zdobíme vánočními motivy.	6
d) Vyrábíme přáníčka k Vánocům a jmenovky k dárkům.	2, 6
e) Zpíváme a učíme se koledy	1, 6

Velikonoce

a) Čteme si o národních místních zvycích spojených s jarem.	1, 3
b) Malujeme a zdobíme kraslice.	1, 6
c) Zdobíme třídu a okna symboly Velikonoc (kreslíme, vystřihujeme).	5, 6
d) Přednášíme a zpíváme koledy.	3, 6

Den dětí

- a) Povídáme si o významu Dne dětí. 1, 2, 3
b) Pořádáme lehkotletický trojboj. 3, 4, 5, 6

Zpěv a naše hry

- a) Posloucháme a zpíváme dětské písně při doprovodu CD přehrávače. 1, 3
b) Soutěžíme ve znalosti písní, hrajeme si na orchestr. 1, 2, 5
c) Zpíváme písně (vánoční, velikonoční...). 3, 6
d) Poznáváme písně podle melodie. 1, 2
e) Vytleskáváme melodii písní. 6
f) Vyjadřujeme rytmus pohybem (pohybová hra). 1
g) Hrajeme hry se zpěvem. 3, 6

Den matek

- a) Besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky, kreslíme, čím se doma zabývají, co pro nás dělají. 1, 3, 4
b) Vyrábíme dárky pro radost maminek. 3, 4, 6

Školní akademie

- Připravujeme vystoupení na školní akademii 3, 6

4. Jak se správně chovat

Známe kouzelná slovíčka

- a) Besedujeme o „kouzelných“ slovech („děkuji“, „prosím“, „omlouvám se“) a jejich významu, vymýšlíme si drobné příběhy, v nichž tato slova hrají významnou roli. 1, 2, 3
- b) Učíme se správně zdravit, podat ruku, požádat o něco, poděkovat 3, 4

Člověk mezi lidmi

Povídáme si, čím můžeme druhého potěšit – dárkem, pochvalou, chováním, úsměvem. Denně si uvědomujeme, že se máme chovat slušně a laskavě. 1 - 6

Cestou necestou

Na příkladech si připomínáme vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích, na silnicích, hovoříme o následcích dopravní nekázně. 1 - 5

Mluvíme správně?

- a) Pomocí říkadel a básniček cvičíme rytmus a melodii jazyka. 1, 3, 5
- b) Dramatizujeme jednoduché pohádky. 3, 5, 6
- c) Čteme s porozuměním a správnou artikulací z knih a časopisů pro poslech ostatním. 1, 3, 6

Řekni to i beze slov

- a) Vyprávíme si o využití lidského těla k neverbální komunikaci, pracujeme s gesty. 2, 3, 4, 5
- b) Pantomimicky předvádíme povolání, sporty, pocity. 2, 3, 5, 6

V naší jídelně

- a) Při stolování dodržujeme základní hygienické návyky a hodnotíme vzájemně naše chování v jídelně. 2, 5
- b) Dodržování zásad správného stolování procvičujeme denně ve školní jídelně. 1, 3
- c) Učíme se správně stolovat 3, 4
- d) Zdobíme slavnostní stůl 1, 2, 3, 6
- e) Navrhujeme prostírání, nádobí 1, 3, 5

Co jsme viděli a slyšeli ve sdělovacích prostředcích

- a) Povídáme si o pořadech v televizi, v rozhlase, doporučujeme si vhodné pořady, argumentujeme, proč se nám líbí. 3, 6
- b) Připravíme si vědomostní „televizní“ soutěž a zahrajeme si ji. 1, 2, 6
- c) Výtvarně zpracujeme oblíbení film, ilustrujeme písničku 2, 3, 6

1. Náš denní režim

Vše, co stihneme během dne

- a) Vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu 1, 2, 3, 6
- b) Kreslíme, co nás nejvíce baví, co nás baví méně, čemu věnujeme nejvíce času, nad kresbami besedujeme 1, 5, 6
- c) Povídáme si o možnostech správného využití volného času. 3, 6
- d) Vypravujeme drobné příběhy, v nichž se střídají příjemné a nepříjemné události. 2, 3, 4
- e) Povídáme si o tom, jak pomáháme doma a hrajeme scénky s touto tematikou. 3, 4, 6
- f) Představujeme si, co by se stalo, kdyby přestal fungovat čas – jak by jezdily vlaky, jak by vysílala TV, jak by se učilo ve škole bez rozvrhu hodin, vymýšlíme modelové situace 1, 2, 3, 5
- g) Společně připravujeme plány naší činnosti ve školní družině 1, 2

Kdy se nejlépe připravíme do školy

- a) Využíváme hry, při nichž si cvičíme paměť,

- pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé
myšlení. 1, 3
- b) Vzájemně si sdělujeme, které předměty máme
nejraději. 1, 3

Co jsme dělali v našem volném času

- a) Ohlížíme se za prázdninami a povídáme si o nich. 1, 2, 6
- b) Povídáme si, co jsme prožili v sobotu a neděli,
kde jsme byli apod. 1, 2, 6

Měření času

- a) Kreslíme a malujeme různá měřidla času 1, 5
- b) Vyrábíme z papíru vlastní hodiny s pohyblivými
ručičkami, využíváme je pro určování a odhadování
času 2, 3, 6

2. Jak se mění lidé

Když jsme byli malí

- a) Chronologicky řadíme fotografie, které představují
jednotlivé fáze života 1, 2
- b) Prohlížíme si fotografie lidí, hledáme rozdíly
typické pro jednotlivá věková období 1, 3, 4

Jak pomáhaly děti dříve doma, jak pomáhají dnes?

- a) Povídáme si o životě žáků z různých společenských vrstev, o jejich povinnostech, radostech a starostech, srovnáváme situaci s dneškem 1, 3, 5
- b) Povídáme si o tom, jak pomáháme doma 4, 6
- c) Móda Kreslíme, malujeme, tvoříme modely typické pro určité společenské akce a typické pro určité roční období. 2, 6

3. Jak se mění věci, budovy, obec

Změny města, vesnice

- a) Sbíráme pohlednice našeho města, školy a hledáme změny 1, 2, 3
- b) Čteme si z kroniky města, školy 1, 4, 5

Jak se bydlelo v minulosti

- a) Čteme si české pohádky, říkadla, básničky, hádanky, jazykolamy. Vyprávíme si, odpovídáme na otázky týkající se života v minulosti, ilustrujeme pohádky. 1, 2, 3, 4, 6
- b) Pátráme, jak se žilo na hradech, zámcích – společně kreslíme, vystřihujeme, sestavujeme, lepíme. Nejprve hrady a okolí, pak postavy (rytíře, dámy, koně...). Postavy vystřiháme z papíru a z nalepeného textilu nebo papíru jim vytvoříme šaty. 1, 2, 3, 6

1. Příroda okolo nás – rostliny, živočichové

Příroda a přírodniny

a) Stavíme objekty (nejen domečky) ze shromážděných přírodnin.	2, 5, 6
b) Vyrábíme výrobky z přírodnin.	1, 2, 6
c) Obtiskujeme listy – využíváme různých technik pro výtvarné činnosti.	1, 2, 6
d) Pozorujeme přírodu, vybíráme si k pozorování stromy a v knihách a encyklopediích hledáme informace o jejich růstu, pěstování, plodech	3, 5, 6
e) Kreslíme strom, květiny jednotlivých ročních období	2, 6
f) Pomocí obrázku porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích příroda mění	1, 6
g) Využíváme listy a plody stromů k výtvarným a pracovním činnostem	1, 2, 3
h) Hrajeme pexesa, kvarteta s náměty živočichů a rostlin	1, 2, 4
ch) Navrhujeme a zhotovujeme různé výrobky z přírodnin	3, 6
i) Na zahradě sledujeme život pod kameny	4, 5
j) Napodobujeme hlasy zvířat	2, 3, 4

- k) Soutěžíme ve skládání rozstříhaných obrázků
zvířat, rostlin 2, 4, 6
- l) Povídáme si o právech každého živočicha na
život, vyprávíme si o útulcích pro zvířata 2, 3, 5
- m) Pracujeme s encyklopediemi 1, 6

Ptačí tajemství

- a) Povídáme si o tom, kdy k nám přilétají různé
druhy tažných ptáků. 1, 2, 3
- b) Krmíme ptáčky v zimním období 3, 5

Rostliny

- a) Pečujeme o květiny, pěstujeme, přesazujeme
a zaléváme. Už víme, že každá rostlina potřebuje
jiné prostředí, jinou péči. 1, 2, 6
- b) Z květin si vytváříme hezké životní prostředí. 1, 2, 6
- c) Sázíme semínka dýní. Poznáváme houby, které
rostou v blízkých lesích (kreslíme a malujeme houby). 1, 2, 3, 6
- d) Určujeme rostliny podle vůně a hmatu 1, 3

Záhady pod kameny

- a) Hrajeme pexesa, kvarteta s náměty živočichů a
rostlin. 1, 2, 4
- b) Na zahradě sledujeme život pod zvednutým
kamenem. 4, 5

- c) Malujeme na obálky, které jsme donesli ze zahrady. 2, 6
- d) Navrhujeme a zhotovujeme různé výrobky z kamínků. 1, 2, 6

Za dobrodružstvím přírody

- a) Soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin nebo zvířat začínající určitým písmenem abecedy. 1, 2, 5
- b) Určujeme rostliny podle výrazné vůně a hmatu (česnek, křen, mateřídouška apod.). 1, 3
- c) Soutěžíme ve skládání rozstříhaných obrázků zvířat, rostlin (kdo je rychlejší, kdo sestaví nejnápadnější obrázky). 2, 4, 6
- d) Poznáváme plody stromů podle hmatu, zkoušíme, jak skáče žába, jak se plazí had apod. 3, 5, 6

Naši kamarádi zvířátka

- a) Vyprávíme si o domácích zvířatech na základě vlastních zkušeností si vysvětlujeme, jakou péči vyžadují. 1, 6
- b) Kreslíme domácí mazlíčky a práce vystavíme. 2, 4, 6
- c) Získáváme informace z knih o životě zvířat. 1, 3, 6
- d) Vyprávíme si o tom, kteří živočichové žijí volně v našem okolí. 1, 3, 4
- e) Získáváme informace z knih o životě zvířat v zoo 1, 3, 6
- f) Kreslíme a malujeme své oblíbené zvíře 1, 6
- g) Rozdělujeme zvířátka podle místa výskytu (zoo, domácí, les...) 1, 2, 6

2. Roční období

Příroda a my

- a) Povídáme si o ročních obdobích – sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi zvířaty. 1, 2
- b) Říkáme si básničky s přírodní tematikou. 1, 3, 5
- c) Pozorujeme změny v přírodě a malujeme je. 1, 3
- d) Čteme o přírodě a jejich proměnách 1, 3

Podzim

- a) Soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny podle hmatu a vůně. 1, 3
- b) Vyrábíme draky. 2
- c) Pořádáme drakiádu. 2, 3, 6
- d) Kreslíme a malujeme v barvách podzimu 1, 6
- e) Povídáme si o podzimu v lese 3
- f) Pečujeme o zahradu (hrabeme listí). 6
- g) Sbíráme a ochutnáváme plody z naší zahrady. 6
- h) Tvoříme dýňovou dekoraci 6

Zima

- a) Pozorujeme stopy ve sněhu. 1, 2
- b) Vyrábíme, kreslíme a malujeme různé symboly zimy (sněhuláky, zimní krajinu a jiné). 1, 2, 6

Jaro

- a) Kreslíme, malujeme a vyrábíme první jarní květiny
a další jarní rostliny. 1, 6
- b) Kreslíme mláďátka domácích zvířat. 1, 6
- c) Kreslíme, malujeme, vyrábíme ptačí hnízdo. 1, 2, 6
- d) Pozorujeme jarní práce na zahradách a na poli 1, 3

Léto

- a) Výtvarně zpracováváme zážitky z prázdnin. 1, 2, 6
- b) Kreslíme, malujeme a vyrábíme symboly léta. 1, 2, 6

Počasí

- a) V literatuře vyhledáváme pranostiky, čteme je
a uvažujeme o jejich smyslu 1, 2, 3
- b) Sledujeme předpověď počasí v TV a pak
porovnááme, jak u nás bylo 1, 3, 5

Voda

- a) Povídáme si o vodě, jejich skupenstvích a
o významu vody, zdrojích vody 1, 2
- b) Kreslíme koloběh vody v přírodě, duhu 1, 3

Den Země

- a) Pozorujeme čistotu a úpravu okolí, působení
výfukových plynů na okolí 1, 3, 5

- b) Povídáme si o tom, jak můžeme živé i neživé přírodě pomoci (třídíme odpad) 1, 2, 6

Tematický okruh	V. ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ	Číslo rozvíjené kompetence
-----------------	-------------------------	----------------------------

1. Poznáváme své tělo

Já - my

- a) Zajímáme se o lidské tělo a o jeho funkce a pak s těmito informacemi seznamujeme ostatní. 1, 2, 3
- b) Soutěžíme v kvízu na téma Mé tělo a jak ho znám. 1, 2, 3
- c) Hrajeme hru Hlava, ramena, kolena, palce 1, 6

2. Pečujeme o své zdraví, co nám prospívá, co nám škodí.

Naše tělo – kouzla pro zdraví

- a) Vyprávíme si o otužování a zdravém životním stylu. 1, 3
- b) Zjišťujeme, jak správně relaxovat a odpočívat (odpočinek tělesný i psychický). 5, 6
- c) Čistota půl zdraví Kontrolujeme běžnou denní hygienu (čistotu rukou, kapesníky...), čistotu oděvu a jeho vhodnost. 3, 5, 6
- d) Besedujeme o osobní hygieně a jejím významu. 1, 4, 5
- e) Ujasňujeme si hygienické zásady při kašli, kýchání,

použití WC, stolování atd., upozorňujeme se vzájemně na prohřešky proti těmto zásadám. 1, 2, 3

Náš zdravý jídelníček

- a) Kreslíme ovoce a zeleninu. 1, 3, 6
- b) Sestavujeme zdravý týdenní jídelníček a doplňujeme ho kreslenými i vystřiženými obrázky. 3, 4
- c) V časopisech hledáme obrázky zdravých a méně zdravých potravin: s výsledky se seznamujeme formou soutěže. 4, 5, 6
- d) Vystřihujeme obrázky různých jídel (z časopisů a letáků) a třídíme je na zdravá a méně zdravá, popřípadě tvoříme koláž. 1, 2, 3, 6
- e) Soutěžíme ve smyslovém poznávání (čich, hmat, chuť) zeleniny, ovoce, koření a dalších potravin. 1, 3

Chci být zdravý

- a) Čteme o dětských nemocech a jejich léčení, zajímáme se o zdravotní prevenci. 1, 6
- b) Vyprávíme si o režimu dne při léčení doma na lůžku. 1, 3
- c) Povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví, zacházet s léky (při nesprávném užívání nám mohou škodit). 1, 2, 3
- d) Učíme se ošetřovat jednoduché zranění. 1, 2

U lékaře

- a) Čteme a vyprávíme si o tom, jak předcházet úrazům,

co se nám může stát při koupání, při jízdě na kole atd. 1, 3

b) Vyprávíme si své zkušenosti z pobytu v nemocnici nebo u lékaře. Vytváříme si správný názor na lékaře jako na pomocníka při udržování našeho zdraví. 1, 4

c) Hrajeme si na lékaře a pacienta. Nebojíme se návštěvy ordinace. 2, 3

Pečujeme o svůj vzhled

a) Při každodenních tělovýchovných chvilkách procvičujeme své tělo. 6

b) Soutěžíme ve znalostech základních hygienických návyků a dovednostech při péči o náš zevnějšek. 2, 3

c) Povídáme si o péči o náš chrup. 1, 2, 3

Co nás může ohrozit

a) Povídáme si, jak se máme chovat na ulici, v dopravních prostředcích apod., abychom se vyhnuli úrazu. 1, 4

b) Na modelových situacích zkusíme chování při snaze neznámého člověka navázat s námi kontakt, učíme se přivolat pomoc dospělého nebo policisty. 1, 3

c) Odhalujeme další nebezpečí, která nás mohou ohrozit (injekční jehly na pískovišti, neznámé nápoje, bonbony...) 1, 2, 3, 4, 6

d) Povídáme si o návykových látkách, s nimiž se můžeme setkat 1, 2, 4

Zachránci

- a) Učíme se telefonovat, oznámíme úraz, přivoláme pomoc, vytváříme modelové situace 1, 4
- b) Učíme se používat lékárničku 1, 2, 4, 5
- c) Učíme se zásadám první pomoci 1, 2, 3, 5
- d) Vyprávíme, co se nám přihodilo nebezpečného 3, 5

3. Chodíme ven každý den

Každodenní pobyt venku

- a) Denně chodíme na hřiště školní družiny. 5, 6
- b) Každý měsíc se naučíme novu hru. 6
- c) Pořádáme jednoduché soutěže s míčem či se švihadlem. 6
- d) Po organizovaných závodivých a sportovních hrách relaxujeme při spontánních hrách (individuálně i ve skupinách). 6

Otužilci

- a) Cvičíme uvolňovací cviky, v tělovýchovných chvílích relaxujeme při hudbě. 1, 6
- b) Při pobytu venku hrajeme pohybové hry, cvičíme, zpíváme. 6

Zimní radovánky

- a) Na školním dvoře sledujeme stopy ve sněhu 3, 5, 6
- b) Soutěžíme, kdo nejrychleji (nejdokonaleji) postaví sněhuláka 6
- c) Závodíme v hodů sněhovou koulí na cíl, do dálky apod. 6
- d) Kreslíme do sněhu, do sněhové plochy vyšlapáváme jednoduché obrázky (individuálně i skupinově) 6

Míčové hry

- a) Seznamujeme se s pravidly míčových her a cvičíme se v jejich dodržování 6
- b) nacvičujeme vybíjenou i kopanou na hřišti 6

Atletická olympiáda – sportovní odpoledne

- a) připravujeme hry pro naše sportovní odpoledne 3, 4, 5
- b) Vymýšlíme celkový program a plánujeme, kde budou jednotlivá závodní stanoviště 2, 6
- c) Hrajeme si na rozhodčí – jsme objektivní, víme, co je „fair play“ (pracujeme se stopkami, měříme přesně výkon soutěžících apod.) 1, 2, 5